

Esztergomi Lapok.

SZERKESZTŐSÉG:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSES-féle HÁZ.)

HOVA A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI RÉSZÉT
— ILLETŐ KÖZLEMÉNYEK KÜLDENDŐK. —

→ KEZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA. ←

Megjelenik minden vasárnap es csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre — — — — 12 K. Fél évre — — — — 6 K.
Negyed évre — — — — 3 K. * EGYES SZÁM ÁRA 12 FILLÉR.

KIADÓHIVATAL:

(SZÉCHENYI-TÉR SZERENCSES-féle HÁZ.)
HOVA AZ ELŐFIZETÉSI PÉNZEK KÜLDENDŐK.

HIRDETÉSEK

ÉS NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEK A KIADÓHIVATALBAN
VETETNEK FEL.

A városok kölcsönei.

Alig van város, amely kisebb-nagyobb kölcsönre ne szorulna. A magán ember még csak ellehet kölcsön nélkül, azonban a városok a kölcsön felvételt ki nem kerülhetik. — Akár Londonról, akár Modorról legyen szó, ha valamely közintézmény létesítését tervezik, mindjárt felmerül a kérdés, hogy honnan lesz rá a pénz? A közintézmények létesítése, tehát a város fejlődése és a városi hitelügyek, tehát a városi kölcsönök szüksége egymásból folynak. — A városok intézményeiket rendszerint beláthatatlan időkre létesítik, vagyis az intézmények előnyei több generációnak szolgálnak a javára s így indokolt, hogy az intézmények terhei is több generációnak a vállaira nehezedjenek.

Míthogy tehát a leggazdagabb város sem foglalkozik tőkegyűjtéssel s így pénztárában annyi készpénz, a mennyi a városi közművek létesítésére szükséges — nem áll rendelkezésére, ennél fogva hosszú lejáratú amortizációs kölcsönök felvételéhez folyamodnak. — Ezen kölcsön keresés ugyszólván mindannyiszor előáll, valahányszor csak valamelyik városban egy számbavehető közmű létesítéséről van szó. Nagyon természetes tehát, hogy ezen kölcsön keresés kifogyhatatlan, de különösen igen sűrűn fordul elő ezidőszert, a mikor a városi élet egy kis lendületet vett s még sűrűbben fog előfordulni a közel jövőben, ha a törvényhozás a városok helyzetén könnyíteni fog, mert a városok új életerőhöz jutván, lázas segítséggel fognak igyekezni, hogy hiányzó s már annyira sóvárgott közintézményeiket megteremthessék.

Ilyen formán a városok kölcsöneinek miként való lebonyolítása ez időszert nagyon fontos és nagyon aktuális kérdés.

Mióta egyik-másik nagy pénzintézet az 1897. XXXII. t.-c. által felhatalmaztatott községi kölcsön kötvények kibocsájtására, azóta városaink ezekhez a pénzintézetekhez fordultak kölcsönökért.

Ezek a kölcsönök — csekély kivétellel igen drágának bizonyultak. Amióta pedig ezek a pénzintézetek kartellt kötöttek, azóta oly súlyos feltételeket diktálnak a kölcsönt kereső városoknak, hogy a kölcsönök felvétele ugyszólván lehetetlenné vált. A kartellben álló

pénzintézetek beosztották maguk között a városokat s így történt meg, hogy Sz. város kölcsönt akarván felvenni, ajánlatot kért több pénzintézettől. Egy pénzintézet válaszolt csak a megkeresésre, az t. i. amelyikhez a kartell szerint be volt osztva, a többi még nem is válaszolt.

Nagyon bölesen tennék tehát a városok, ha addig is még e tarthatatlan állapotok megszűnnek, csak a legégetőbb esetben folyamodnak kölcsönhöz s okosan tennék, ha megfogadnák Báro Lévay Lajos tanácsát, a mit „A kivándorlás és városaink pénzügyeinek rendezése” c. munkájában a városok figyelmébe ajánlott, hogy t. i. mezőgazdaságiak kezelésével hagyjanak fel s a földbirtokaikat parcellázás útján értékesítsék s az ez után befolyt pénzüsszeget használják fel részint adósságaik rendezésére, részint hasznos beruházások céljaira.

A bankkartell folytán a városok kénytelenek a külföldi pénzintézetekhez fordulni, amint azt M. város meg is tette. Innen azonban az a válasz érkezett, hogy kölcsönt adnak, még pedig olcsó, előnyös kölcsönt, azonban azt kívánják, hogy a városért az állam garantiát vállaljon.

Fejlettebb városainknak még van egy reménye, az t. i. hogy Pozsony, Fiume és Zágráb városokhoz hasonlóan hitelügyeik felelőse végett önálló kölcsönkötvényeket bocsájtathatnak ki.

Ezen reményükben azonban aligha nem csalódnak.

Habár az önálló kötvény kibocsájtására vonatkozó törvény csak az említett három várost részesíti e kedvezményben, mindamellett a mint illetékes helyen értesültünk más fejlettebb városunkra is kiterjesztetik ezen kedvezmény, de valószínűleg csak azután, ha e három városonál a kötvény kibocsájtás beválik. Erre mutat az is, hogy a pénzügyminiszterium az egyöntetű kezelés biztosítása végett olyan szabályzatokon dolgozik, amely mig egyrészt biztositani fogja a miniszterium hatékony felügyeleti jogát, másrészt bizonyos egyöntetű kezelést és eljárást honosít meg a kötvények kezelése stb. tekintetében.

Őszintén megvallva nem nagyon lelkesülünk a kölcsön megszerzésének ezen új mód-

jáért. Először is nagyon kevés azoknak a városoknak a száma, a melyek ezen kedvezményben részesíthetnek, mert a törvényjavaslat benyújtása előtt alapos elbírálás alá veszik, hogy milyen célra kell a felveendő kölcsön: hogy vagyoniilag elég garantiát nyújt-e az illető város; de különösen, hogy az adminisztrációja áll-e oly magas niveau-n, hogy a kötvény kibocsájtásával járó fizetési pontosságának minden kétséget kizáró módon meg tudni felelni? De még emellett figyelembe veszik azt is, hogy mily összegre van az illető városnak szüksége mivel 1—2 millió korona szükségletnél nem hajlandó a kormány ezen törvényes kedvezményt megadni, illetve törvényjavaslatot benyújtani.

Nyilvánvaló tehát, hogy ezzel az önálló városi kötvény kibocsájtásával járó kedvezménynek a városok összege hasznát nem látja még ha ez a kedvezmény kedvező volna is, mert csak a nagyobb városok részesedhetnek benne, a közép nagyságúak és a kisebbek nem — De még az a város is, a mely önálló kölcsön kötvények kibocsájtására felhatalmazást nyer, drágán fogja azt megfizetni. Először is a kötvények kibocsájtásánál alig hiszszük, hogy elérjenek 90% árfolyamot. Hiszen még az aranyjáradék sem volt ennyire értékesíthető. Elég legyen csak reá mutatnunk az elhelyezési nehézségekre, a kezelési költségekre, az árfolyam veszteségekre és a piacnak mindinkább gyöngülő felszívó képességére.

Előttünk van a németországi városok példája. Csak a minapában tárgyalták a német városok kiküldöttjei Münchenben e kérdést, amikor is alapos tanácskozás után belátták, hogy a német városok hitelügyeinek kielégítésére szolgáló önálló városi kötvény kibocsájtási rendszer tarthatatlan és a jövőre nézve a városi hitelügyek kielégítése csak egységes és centralisztikus alapon képzelhető el.

A német városok kiküldöttjei szerint az egyedüli orvoslási mód a városi hitelügynek központosítása, ami a következőképp történik. A városok összeállanak s egy egyetemes központot létesítenének. Ez a központi szervezet közvetítene kölcsönöket a városoknak úgy, hogy azok az intézetek, amelyek már eddig

is foglalkoznak kommunális kölcsönök engedélyezésével, azok nyújtanak a kölcsönöket a jövőben jelentékenyen jobb feltételek mellett, sőt maga a központi szervezet is vehetne fel kölcsönöket és azokat tovább adná a városoknak. A községi kötelezők sokkal könnyebben volnának elhelyezhetők, mint a városok önálló kötvényei. A központi szervezet megállapodna a városokkal amortizációs kölcsönök felvétele tekintetében és egységes járadékpapírosítást bocsátana ki az összkövetelések alapján. Ez az egységes alapokon nyugvó papíros, amely a számtalan eddig forgalomba levő városi kötvények helyébe lépne, a pihenésre kerülő tőkét elhelyezni kívánó közönség bizalmát sokkal nagyobb mérvben nyerné meg, mert azok jelentékenyen piacképesebb és ellenállóképesebb címletek volnának, mint a mai önálló városi kötvények. Sőt a bankházak, melyekre nézve a ma érvényben levő százféle városi kötvény kellemetlen teherként nehezedik az egységesített kötvényt szívesen ajánlanák a nagyközönségnek. A központ által kibocsátott címletek egyenrangúak volnának és belérték szempontjából egyforma elbírálásban részesülnének a birodalmi — és a porosz állami címletekkel.

Csodálkozunk tehát, hogy mikor a gazdaságilag fejlettebb német városok a centralisztikus irányzat mellett foglalnak állást, a mi kormányunk akkor találja időszerűnek az önálló városi kötvények kibocsátását. — Figyelmébe ajánljuk városaink intéző köreinek azokat a kérdéseket, amelyeket egyik kiváló szaktekintélyünk Dr. Gy. M. intézett ez alkalomból a „Magyar Hírlap“ hasábjain a városok illetékes faktoraihoz. Lássuk ezeket a kérdéseket:

Milyen támpontjaik vannak a városoknak a kötvénybocsátás eredményére, sikerére nézve? Becsületes meggyőződésük az, hogy minden fő- és mellékkörülménynek alapos mérlegelése után saját polgárai — mert elvégre másokra semmi esetre sem szabad vagy lehet számítani — a szukezesszive kibocsátásra kerülő kötvényeket jegyezni és legalább is bizonyos ideig megtartani fogják? Vannak-e arra nézve számításai, hogy saját polgárai olyan mennyiségű tőkék felett tényleg is rendelkeznek, amely tőkéknek más rendeltetésük nincs, mint hogy jó papírosokba fektetessenek s hogy ez alapon az önálló kölcsönvétel pénzügyi sikere biztosítva lehet? Amennyiben a tőkék előteremtése, kizárólag vagy nagy részben a helyi bankoknál gyümölcsözőleg elhelyezett betétek felmondása útján történhetik meg, van-e a városok intéző köreinek garanciája arra nézve, hogy e jelentékeny részben egészen immobilizált, jelentékeny részben rövid vagy hosszú le-

járatú kölcsönökben elhelyezett tőkeértékek mobilizálhatók legyenek oly módon és időn belül, hogy az sem az egyes intézetek érdekeit érzékenyen érinteni, avagy az intézetek közgazdasági funkciójának teljesíthetőségét megbénítani, sem pedig a helyi és környékbeli lakosságnak, földbirtokosok, iparosok, kereskedőknek anyagi érdekeit veszélyeztetni nem fogja?! És amennyiben erre nézve nincs garanciájuk a városoknak, úgy hogy képzelik el a kötvénykibocsátást? Számítanak-e, számíthatnak-e a helyi intézetek hathatós és kielégítő közreműködésére, esetleg a nagyobb magán-bankházak támogatására, végül azokra a fővárosi intézetekre, amelyeknek saját kibocsátmányai nincsenek? Számolnak-e városaink a magyar közönségnek, legfőképpen a vidéken tapasztalható s a járadékokkal és egyéb fix kamatozású címleteinkkel szemben tanúsított hihetetlen közönyével? Ez utóbbi körülmény dacára úgy vélik a városok, hogy közönségünk a kötvényeket a koronajáradékkal szemben előnyben fogná részesíteni? — Arányban áll-e a kibocsátással járó tetemes költség és az árfolyamvesztés a másik oldalon várható és előtünk ismeretlen jellegű előnyökkel?! Ki fogja a tőzsdén az árfolyampolitikát irányítani és a kurzust miképpen fogják a városok kritikus időkben fenttarthatni.

Nálunk a törvényhatósági jogú városok Aradon tartott polgármesteri értekezlete foglalkozott a városi hitelügyek központosításának a kérdésével s ez alkalommal az értekezlet a szövetkezeti alapon való társulás mellett foglalt állást.

A szövetkezeti alapon való megoldás azonban kivihetetlen, mert az összes városok egyetemleges felelősségével volna megoldható, a mi aligha elérhető.

Nézetünk szerint is központosítás útján, de állami garancia mellett egységes községi kötelezők kibocsátása alapján — a városok alapítandó bankja útján — volna megoldható e kérdés.

Az állami garancia elvállalása nem járna veszélyrel az államra nézve, mert hiszen a belügyminiszter mint főfelügyelő hatóság útján mindig módjában állana a kormányának figyelemmel kísérni a városok vagyoni állapotát, mindig módjában állana a legszigorúbb ellenőrzést gyakorolni, hogy a városok könnyelmű adósságinálásba ne keveredjenek, hogy fizetési kötelezettségeiknek pontosan megfeleljenek.

Mivel a városok kölcsöneinek lebonyolítása így is egy kézben volna, a községi kötelezők könnyebben volnának elhelyezhetők, a városok a lehető legelőnyösebb feltételek mellett juthatnának kölcsönökhöz, a kibocsátási és kezelési költség redukáltatnék s a városok

eddig sokféle-fajta kölcsönei előnyösen konvertálhatnának.

A városok kölcsöneinek kérdése illetve a városok hitelügyének rendezése a városok gazdasági és kulturális életére oly fontos és sürgős feladat, amely megérdemli, hogy a városok, a pénzügyi szakkörök, de különösen a kormány mielőbb behatóan foglalkozzanak vele.

A virilizmus reformja.

Irta: LUKÁCS ÖDÖN.

(Folytatás.)

Törvényhatósági szervezetünknek a virilizmus eltörlésével járó radikális reformja tehát nem tartana lépést a nemzeti fejlődéssel s az erre irányuló jogszabály tehát nem az eddig kipróbált jogintézményinkből nőne ki, azon afféle fattyuhajtás volna, amely a nemzeti létünkkel összeforrott törvényhatósági intéstitióink elorsvasztásához vezetne.

A virilizmus teljes eltörlését tehát nem helyeselhetjük és annyival inkább nem, mivel ezen intézmény elve és célja, valamint a nép képviselői alkotmány postulatumai között áthidalhatatlan ellentétet sem látunk fennforogni.

A választottakból és a legtöbb adófizetőkből összeállított törvényhatósági szervezetben megközelítőleg fellelhetők mindazon ismervek, amelyek a speciális hazai viszonyaink mellett és a törvényhatóság hivatásának figyelembe vétele után helyi intézményeinek megalkotásánál népképviselői alkotmányunk folytán demokratikus felfogás mellett joggal érvényre emelendők.

A mostani törvényhatósági bizottságunk ugyanis a jelenlegi szervezetében nem egy elernyedésnek kitétt organum, hanem egy szabadon mozgó, kellő rugékonysággal bíró, az időnkénti megújulás esiráját magában hordó egészséges helyhatósági testület, amely a saját belügyei önkormányzatára és az államigazgatásnak közvetett kezelésére joggal hivatott és pedig annyival is inkább, mert aránylag csekély vagyoni kvalifikáció alapján, társadalmi, vallási vagy nemzeti különbség nélkül e hon minden polgára előtt az, is nyitva áll, hogy a virilisek közé léphessen s miután az egyének egy része évről-évre változás alá jön, nem mondható a virilizmusról az sem, hogy ezáltal egy kiváltságos osztály állíttatnék fel s ezáltal az exkluzivitás jellegét hordaná magán.

De nem helyeselhető a virilizmus teljes eltörlése akkor sem, ha azon jogokat és kötelemeket vizsgáljuk, amelyek a törvényhatóságra ruháztattak, azaz figyelembe vesszük a törvényhatósági ügykört.

A régi magyar törvényhatóságok hatáskörébe utalt ügyeknek szabatos meghatározását törvényeinkben nem találjuk. Akadnak ugyan egyes törvények, amelyek a törvényhatóságok kötelmeit regula alá vonták, így például honvédelmi tekintetben, azonban a jogok és kötelmek legnagyobb részben a szokásos jogon alapultak és ezáltal szentesítették.

Mit igyunk?

hogy egészségünket megóvjunk, mert csakis a természetes szén-savas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz, dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyosnál fogva kitűnő szere a legkülönbébb gyomor-, légső és húgyszervi betegségeknek. 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségektől is, mint typhus, cholera, megkíméltek azok, a kik a közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai ÁGNES-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaketektintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másféltreterésnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél sőt a szóda víznél is olcsóbb, hogy az Ágnes-forrás vizét a legrövidebb idő alatt is könnyen megszerzhessék nagyobb vidéki városokban lerakatok szereztek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kaphatják. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Főraktár VÖRÖS JOZSEF úrnál Esztergomban.

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légsőhuruttól szabadulni akarunk.

forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.

forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.

forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Kedvelt borviz!

Ezt bizonyítja az 1723 évi LVIII. törvények is, amidőn azt rendeli, hogy „Omnia Comitatum negotia palam publice et debita cum moderatione tractentur“, azt azonban sem előzetesen, sem utólag meg nem határozza, hogy melyek hát azon közügyek, amelyek mérséklettel tárgyalandók.

Az 1825—7-iki VIII. törvények is mellőzi a törvényhatóságok hatáskörének meghatározását s elégen talál az indokolásban csak annyit kifejezni, hogy a „megyéknél törvényes hatósága a megyeyűlési tárgyalások nyilvánosságán, a megyei rendeknek mindenkor akadálytalan gyülekezési szabadságán s a törvényeknek egyedül megyei közegek által történhető végrehajtásán alapulván, hivatásukhoz tartozik mindazok iránt, melyek az egész országot és különösen a megyei közérdeket illetik, de még a törvény rendes útjára nem tartozó magánjogi ügyek iránt is a gyűléseken szabadon tanácskozni és más hatóságokkal levelezni, — költségeik fedezéséről gondoskodni és saját tisztviselőiket főispáni kijelölés mellett szabadon választani.“ (Szögyény-Marich László 1870. július hó 30-án mondott beszéde).

Ez az ugyszólván szokás által megszabott s a közigazgatási élet napokint megújuló jelenségei által hova-tovább mindinkább kitért hatáskör utóbb annyira kibővült, hogy nemcsak a büntető jurisdikció, de nagyrésztben a magánjogi ügyek is a megyei hatóságok hatáskörébe vonattak. Ennek folytán a magán- és közérdekeltség oly számos ügye került a törvényhatósági fórumok elé, hogy az érdekképviselet az adminisztrációs ügyek igen jelentékeny részét tette ki, az a megyei intézményvel összenőtt s jelen alakjában attól nem is szeparálható többé.

Az 1867. évtől keletkezett törvények kezdték csak egyfelől a törvényhatóságok hatáskörét megnyirbálni, másfelől a közigazgatási hatóságok hatáskörét törvényileg szabályozni. Így a megyei hatóságok a törvénykezés alól felmentettek, a törvényhatóságok területe szabályoztatott (1876. XXXIII., 1877. (I.) a gyámsági és gondnoksági ügyek rendeztetek (1877. XX.), a megyei mérnöki állások megszüntetettek (1877. XXIV.) a megyék háztartása szabályoztatott (1883. évi XV. t.-cikk) stb.

Az 1886. évi XXI. törvényekkel legutóbb szabályozott törvényhatósági önkormányzat kifejezését találja a végrehajtó közegeknek vagyis a törvényhatósági hivataloknak a betöltésében, továbbá azon érdekképviseletben, mely egyenlő részben helyi választásokban is nyilvánul és végre az annak alapjára fektetett közigazgatási jurisdikció gyakorlatában.

Az autonomikus közigazgatás ezen mindhárom irányu megnyilvánulása, de különösen az érdekképviselet és a közigazgatási jurisdikció a jelen viszonyok és jogszabályaink mellett a virilizmus fentartását szükséglik.

A törvényhatósági önkormányzatban megnyilvánuló érdekképviselet nem hagyható figyelmen kívül, sem a rendelkező és foganatosító közigazgatásban, sem az aktív vagy konzultatív közigazgatásban sem a felek ügyeit és közérdekű ügyeket érintő, sem a regulatív, sem a jogügyleti közigazgatásban, de különösen nem a közigazgatási jogalkotás terén.

Ezen mindenféle irányban megnyilvánuló közigazgatás, amely hol mint végrehajtási intézkedés, hol mint törvényeken alapuló rendelkezés, hol mint az egyesek jog- és érdekkörét érintő ténykedés, pl. iparüzlet engedélyezése, adók egyéni kivétele stb., hol mint közérdekű ügyek intézése, pl. szegényügy kezelése, közegészségügyi, építkezési, közlekedési, ipar- és gyárügyi, iskolaügyi adminis-

tráció stb., hol mint a vagyonjog képesség érvényesítése jelentkeznek, a vagyon képviselet véleményünk szerint teljesen nem nélkülözheti, de az egyéni jogbiztonság és joguralom szempontjából nem nélkülözheti a közigazgatási jurisdikciónál sem, miután törvényhatósági önkormányzatunk keretében a közigazgatási jurisdikciót kontradiktórus törvénykezési eljárás biztosítéka nem is övedzi.

Miután tehát a jelenlegi szervezet és hatáskör mellett a vagyonnak és ezzel rendelés járó nagyobb szellemi képzettségnek és a vele mindig összekötött nagyobb közteher-viselésnek épen úgy, mint a közbizalom korlátlan szabad nyilvánulásának az önkormányzatban való egyenlő jogosultsága elismerendő, miután igazságos és méltányos, hogy azok a vagyonosok, akiknek a közügyek rendes és törvényszerű kezelése leginkább áll érdekekben, a közügyek intézésében való befolyásoknak jogosultságát más tényezők hozzájárulása nélkül találják fel, ennél fogva a törvényhatóságok mostani jogai és köteleiire figyelemmel az érdekképviseletből a vagyonnépviseletet teljesen kizárhatónak nem tartom, annyival is inkább nem mert ha az oly elemek és érdekek, amelyek a közigazgatási joghatóság ténykedése által a legsűrűbben és legnagyobb mértékben érintetnek és így hivatják arra, hogy ezen intézményben felvéssenek, úgy mint az értelmiség, a vagyon, az ipar ignorálnának, s ezek befolyása a felelősség nélküli s érdekeiben alig érintett tömeg által paralizálnának, úgy a legfontosabb érdekek sérelmével a törvényhatósági intézmények rendeltetésével jönnénk ellentétbe.

De nem helyesíthető a virilizmus eltörlése azon követelményeknél fogva sem, amelyet hazai alkotmányunk a törvényhatósági szervezettel szemben joggal felállít.

Nemzeti törekvésünkkel s az ezt védő hazai alkotmányunk szellemével csak oly helyhatósági intézmények egyeztetetők össze, amelyek, a magyar állameszme kifejezésére, a magyar nemzeti szupremacia érvényre juttatására alkalmasak.

(Vége köv.)

Nyilatkozat.

Meggyőződés, hogy az „Esztergomi Lapok“ f. évi 73-ik számában megjelent „Mi újság“ (Elvégeztetett) című cikk teljesen helytelen információn alapul és így az abban foglaltak a valóságnak meg nem felelnek: öszintén sajnálom, hogy a cikknek lapomban helyt adtam, mert Gyapay Pál főispán urat sérteni szándékom egyáltalában nem volt annál kevésbé, mivel én a főispán úrnak személye iránt mindenkor tisztelettel viseltem és viseltem maig is.

Kelt Esztergomban, 1908. szeptember 18-án.

Gerenday József.

Gerenday József úr fenti nyilatkozata alapján alulírottak a Gyapay Pál és Gerenday József urak között felmerült beesületbeli ügyet a lovagiaság szabályai szerint befejezettek nyilváníjuk.

Kelt Esztergomban, 1908. szeptember 18.

Dr. Gerenday György, Marton Géza,
Dr. Katona Sándor, Dr. Janits Imre.

TÁRCA.

Elmult.

Három órai gyaloglás után ért a faluba Bartók Izsó. Szerencsére hamar megtalálta a koresmát. Vigan szólította meg a koresmárost.

— András gazda, ugy-e? Sokat beszéltek magáról benn a fürdőben, ugyilátszik, jól ismerik.

Befogad-e négy hétre?! Festő vagyok és tanulmányozni szeretném a vidéket. Ezt a rozoga viskót is megörökítem majd. Érdekes építmény, akár csak a gazdája! . . . Ah . . . a kedves felesége? Alászolgája! Nagyon szerény igényű fiu vagyok! Megelégszem reggelire egy csésze kávéval, csak egy barátságos „jó reggelt“ kérek hozzá, ebédre egy falat baromlit salátával, estére pedig egy kis kedélyes kártya-partit szeretnék: többet nem kívánok! . . .

Másnap már hajnalban bujt ki az ágyból Bartók Izsó és vázlatkönyvével kiment a ház elé. Egy ideig szorgalmasan rajzolgatott, azután megkérdezte az ajtóban megjelenő koresmárostól:

— Ismeri Seress Mihályt?! Nagy különö az öreg, ugy-e? Melyik a háza?

— Ott balra az a palafedeles!

— Hiszen ez valóságos nemesi kuria? A barlangjában van-e most a vén medve?

Dél felé Seress Mihály portája felé ment Bartók Izsó. Amikor a magas faragványos fakapun keresztül belépett az udvarra, gyökeret vert a lába. De egy pillanatig esupán. Csakhamar félredobta a botját és berohant az udvarra. Tagbaszakadt parasztember ütött-vert ott egy csodaszép leányt.

Bartók Izsónak acélizmai voltak és nagy erővel lödített egyet a brutális emberre, aki áldozatát elengedve, gunyos nevetéssel fordult toladó támadója felé. Rövid birkozás után Bartók Izsó lett a győztes.

— Takarodj az udvaromból! — ordította Seress Mihály és a kapu felé mutatott. Te is pusztulj innen semmirekelő! — parancsolt a lányra mértéktelen dühében.

Megriadva menekült a lány és gunyos, mély meghajlással Seress Mihály felé követte őt a festő.

„Kedves jó barátom! Pompás alak az a Seress Mihály! Első bemutatkozásom alkalmával rögtön úgy megtetszettem neki, hogy rámbizta az ország leggyönyörűbb kincsét. Nagyon értékes kincs az, pájtás! Arany hullámszik szépséges fejcskéjén arany-forrást rejt a torka és tiszta kék szeméből színarany hűség tükröződik. Hozzatok küldöm a kincsét. Egy nagy kérelem ime rátok bízom! Ritának hívják őt és Rita legyen a nagy művészneve, akit e gyermekből majd fölneveltek! Arany-forrást rejt a torka, véletlenül tudtam csak meg tegnap, amikor egy mélabus dalocskát énekelt, csodálatos mély érzéssel és úgy, ahogyan én még énekelni nem halottam senkit. Fogadjatok magatokhoz, barátom és vedd forró köszönetemet, hogy ide küldöttél üdülni. A közel jövőben visszatér hozzátok és sok mindenről beszámol nektek hűséges barátod

Izsó.“

Az ember sorsa egy pillanat alatt változhatik meg. A mióta Gerde Rita elhagyta mostohaapja udvarát, mesés nagy szerencse viradt reá! Az a művészlelkű férfi, aki oly lelkesedéssel intézte jövőjét, szívébe ültette a szerelem virágát. Boldogan és hívően várta az üdvözítő és varázslatos jövőt.

Másik új érzelm is ébredt föl lelkében, mely a szürke köznapiasság fölé emelte — kiválasztottak osztályrésze, — a művészet.

Hangja csodaszép volt. Tanárai nagy gyönyörűséggel hallgatták és csakhamar magával ragadta a nagy közönséget is. Prágában énekelt először nyilvánosan. Hangja, játéka és szépsége tomboló lelkesedést váltott ki hallgatóiból. A közönség orkányszerű tapsal tüntetett mellette és boldog énektanára — a festő barátja — ujongva ölelte keblére.

Bartók Izsó könnyes szemekkel dadogott.

— Rita . . . Rita . . . — de kikerülte a leány feléje kitárt karjait és egyedül kimenekült a sötét éjjelbe! . . .

Később került csak haza, ahol barátja már várakozott reá. Feltette őt és azért hagyta el a vig esaládi kört, hogy megvárja otthonában.

Bizonytalanul nézett reá Bartók Izsó, azután kezénél fogva vezette ablakához. Felmutatott az égre, ahol fényesen ragyogott az esthajnali csillag és reszkető hangon elkezdett beszélni:

— Fölöttük fel-fellobbanó lánggal egygyertya világít. Csekélyke fénye kísérteties árnyékot szül. Szélrohám, vagy egy száj fuvása kiolthatja, vagy pedig szomorúan végigég és magától kialszik az izzó kanóc! . . . Ilyen gyertya vagyok én is, amely égett, elfogyasztotta önmagát és immár kialvó félben van! Ne ijedj meg, pájtás . . . nem a testem . . . de a . . . tehetségem . . . „O“ azonban feltarthatatlanul nőtt, növekedett, mint a nap is szebben, tisztábban, iste-

niebben tündöklék majd a művészet egészén, mint ott a végtelen távolban az a csillag! „Ez” választ el bennünket egymástól! Almodtam, barátom elmúlt... vége!... Egy pillanat végzetesen megváltoztathatja az emberek sorsát!...

Éveken át hűségesen várta és hívően Gerde Rita a szerelmesét, mignem tudására ébredt annak, hogy reményei, vágyódásai hiába valók. Igaza volt Bartók Izsonak. Az ő tehetsége elhamvadt... és vele a lelkének szárnyalata, a szívének melege is!

Mindinkább elhalványult benne Ritának szépséges képe, elveszté hatalmát és nem menthette ki őt az örvényekből, melyekbe a céltalanul vergődő beleszedült.

És egy napon levelet kapott Rita.

„Gerde Rita! Tündöklő csillag ott fenn az elérhetetlen magasságban!... feloldlak! Lányok ülnek itt körülöttem. Gambinusz országában mulatok és a leányok szorgalmasan töltenek nekem! Részemre elérhetetlen a tündöklő csillag ott fenn a magasban, azért a lidércfényvel érem be! Lidérek táncolnak körülöttem és magam is táncra perdülök. Nem fádom, nem éhezem... nem szomjazom a szerelmet... de a dicsőséget sem! Isten veled, tündöklő csillag!

Felejtse el azt, aki a lidérek és az aranyborjú körül táncol! Holnap már karikagyűrű csillog az ujjamon és olyan asszonyt ölelek, akinek aranyai pótolni fogják a dicsőséget és az... ideált!...“

Rita halovány lett. A kezei reszkettek és félt, hogy szívé megrepesztí hatalmas dobogása:

Gépiesen emelkedett fel helyéről és íróasztalához támoalgott. Ott állott az „Ó” arcképe. Kifejtette a keretből... a sötétülő szobában gyertyát gyújtott és a lángok mértalékává lett az... ami már nem volt az övé... és ez életben soha többé nem lehetett azzá!...

Álom volt... szépséges, tündöklő álom! És az álom — elmúlt.

Révész Tihamér.

Mi ujság?

Az éj királya.

*Az utca csendes, néma, árva,
Az éjszakában nincs, ki járna,
Csak én magam csatangolok,
S mögöttem egyre elmaradnak
A szürke, méla ház-sorok.*

*Amerre járok, kong a léptem
S kísértetek lépéseiképen
Visszhangozzák a házfalak,
Egy sarki lámpa sárga fénye
Kémárnyat szül a fák alatt.*

*Nagy ur vagyok, az éj királya,
Ki éj-honát magában járja,
Magamba járom csendesen,
Enyém az éj, a léptek, árnyak,
De ext se látja senkisémet.*

*S ha fényugárral jő a reggel
S találkozom az emberekkel,
Mi lesz belőlem? Senki, Semmi.
Ledől a trónod, elmehetsz már
A szalmaszékra lepihenni.*

Lovász Károly.

Nem kell megijedni.

A múlt héten az „Egyetértés” és a „Budapesti Hírlap” nagyobb cikkeiben foglalkozott a vármegyék új beosztásának tervezetével. A cikkek szerint létezik egy olyan tervezet, mely a bennünket közleről érdeklő kérdést a következőkben óhajta megoldani: A Duna balpartján Árvát, Turócot és Liptót egygké kell fümöríteni és e jelentékeny vármegye székhelyéből erős magyar középpontot teremteni. Zólyommegyében az állam-

hü németiséget meglehetne akként erősíteni, hogy Nyitra vármegye privigyei járását és Barsmegyéből Körnöebányát és a hozzátartozó községeket, valamint a garamszentkeresztzi járás északi részét hozzácsatoljuk. Nyitra megye magyarságát megerősíthetjük, ha Komárom határos hat magyar községét hozzákapcsoljuk. *Barsmegyét magyar többségűvé lehet tenni, ha Komárommegye udvardi járásának északi részét és Esztergom párkányi járásával nagyobbítjuk meg, míg Esztergom megyét Pest pomázi és biai járásával kárpótoljuk.* Hontmegyét Nógrádmegye balassagyarmati járásának északi részével és a nógrádi járással kell megnagyobbítani.

A cikk szerint az ezen irányban véghezvitt beosztás örökre biztosítaná a magyarság túlsúlyát a vármegyei közigazgatásban.

A vármegyék beosztásának igen tisztelt tervezője úgy látszik a viszonyok teljes félreismerése alapján írta meg a cikket. Mert ha vármegyénktől a párkányi járást — a legmagyarabb részt — elszakítják és helyette a német nemzetiségű pomázi és biai járást csatolják úgy Esztergom vármegye tisztára nemzetiségi, német, tót keverékű vármegyévé válnék.

De azért nincsen ok a félelemre — Utána jártunk a dolognak és teljes hitelességgel jelenthetjük, hogy a fent ismertetett tervezet teljesen magántermészetű munka, az a hivatalos tervezettől teljesen eltérő alapokon nyugszik.

A belügyminisztériumban fekvő hivatalos tervezet szerint a szobi járást fogják vármegyénkhez csatolni és tőlünk egyetlen falut sem vesznek el.

Természetesen ez a hivatalos tervezet se fait accompli, de hogy azzá válják, ezt a főispántól és országgyűlési képviselőinktől joggal elvárja Esztergom vármegye.

A halászlászi társulattól.

Az esztergomi halászlászi társulat f. hó 15-én tartotta ez évi közgyűlését Vimmer Imre társulati elnök, polgármester elnökleite alatt. A közgyűlésen a primatia képviselőtében Usztanek Antal urad. felügyelő, a főkáptalan részéről dr. Prokopp Gyula h. ügyész, ki egyuttal a papnövelde is képviselte, a város képviselöte s végül Kuttner Kálmán kir. mérnök, mint a földmívelésügyi minisztérium halászlási osztályának kiküldöttje. Képviselve volt összesen 4409 kat. holdnyi vízterületnek birtokosa, míg 1314 kat. hold részéről elmaradását Luczenbacher Pál szobi földbirtokos mentette ki. A társulat ezen közgyűlésen ülte meg fenállásának tíz éves fordulóját. A 10 éves működésről a titkári jelentés számolt be. A jelentést éljenzéssel vették tudomásul és felterjesztik a földmívelésügyi minisztériumhoz. Néh. Niedermann Pál helyére társulati ügyészül dr. Prokopp Gyula választott meg. Komoly megbeszélés tárgya volt a felső szigetek lapály vize levezetésének kérdése. E részben Geiger Ferencz alelnök indítványára elhatározták, hogy a földm. miniszterhez a lecsapolás érdekében felterjesztést intéznek. A kormány képviselőjének indítványára határozatba ment az is, hogy a Duna-ág egyik legalkalmasabbjának kiméleti terület való nyilvánítása, elszilipelése és természetes haltenyésztes céljára való elkészítése érdekében a kormányhoz felírnak. A társulat 1907. évi számadását Geiger Ferencz alelnök terjesztette elő s e szerint pénztári maradvány volt 1906. évről 997 k. 39 f., 1907. évi bevétel a maradvánnyal együtt 1041 k., kiadás 127 k. 28 f. A társulat kamatozó készpénzvagyona jelenleg 1012 k. 05 f. A halászlási közgyűlés kimondotta azt is, hogy a területek egységes bérbeadását a legközelebbi közgyűlés tárgyai közé felveszi. Az 1909. évi költségvetés bevételi része 343 k., kiadási része ugyanezen összegben irányoztatott elő és a jogtulajdonosok a jövő évben társulati célokra kat. holdanként 6 fillérrel fognak adózni.

A főispán válasza.

Gyapay Pál főispán a város képviselőtestületének azon átiratára, melyben a realiskola fejlesztése körüli eredményes fáradozásáért köszönetét fejezi, igen megleghangu választ küldött a városhoz. A főispán oda konkludál válaszában, hogy a jövőben is mindenkor készen áll bármely városi közügy eredményes keresztülvitelére és hathatós támogatására. A város legközelebbi közgyűlésében fogja tudomásul venni a főispán feleletét.

Jubileumi mise a Bazilikában.

A pápa pappá szenteltetésének 50 éves fordulóját a magyar katolikus egyház ma üli meg. A főszékesegyházban ma d. e. 9 órakor jubileumi szent mise lesz, melyet Rajner Lajos püspök fog celebrálni. A szent misén a város tisztikara is részt vesz.

Eljegyzés.

Steiner Matild és Widder Lajos jegyesek.

Ülés a megyénél.

A vármegye állandó választmánya f. hó 22-én és október 12-én ülést tart. A választmány az őszi rendes közgyűlés tárgysorozatára kerülő ügyeket fogja előkészíteni.

Veni Sancte.

Esztergom város iparostanuló ifjusága ma vasárnap tartja a kegyúri templomban az ünnepélyes „Veni Sanctet”. Az iparos ifjuság és az iparosok 1/412 órakor gyülekeznek az iskolaépületben.

Bajok a falukon.

A hivatalos lap érdekes főszolgabírói körrendeleteket közöl. Megtudtuk ezekből, hogy az esztergomi járáshoz tartozó községeket főszolgabírói erélyel kell a kutak tisztántartására a legelők jókarba helyezése, és a tenyészállatok élelmének beszerzésére szoritani. A községi életet élénken jellemző eme körrendeletekből közlünk egynéhány szemelvényt:

„*Kutak kitisztítása.* Felhivom az előljárásgokat, hogy a közutak kitisztítása iránt intézkedjenek. Minthogy pedig rendkívül fontos, hogy a község jó minőségű ivóvizet használjon, kötelességévé teszem a címnek, hogy a lakosságot magánkutjaik kitisztítására dobszó utján hívja fel. Rendeletem végrehajtásáról részben a dobolási könyv betekintése alkalmával szerzek meggyőződést.

„*Tenyészállatok élelmének beszerzése.* Szükségtelennek tartom a tenyészállatok jókarban tartásának rendkívüli fontosságára utalni, mégis figyelmeztetni kívánom a címet az idei takarmányhiányra, mely az egész vonalon észlelhető. Nehogy tehát a tenyészállatok jó minőségű takarmány, különösen kellő mennyiségű zab hiányában a szükséges élelmet nélkülözzék, felhivom az előljárásgokat, hogy a szükséges és jóminőségű takarmányról sürgösen gondoskodjanak, mert ha e tekintetben mulasztást tapasztalok, a szükséges élelem a mulasztók költségére hivatalból fog beszereztetni.

„*Legelők jókarba helyezése.* Saját észleletem és a közigazdasági előadó jelentése szerint az egyes községek, amelyek még azon helyzetben vannak, hogy közös legelővel bírnak, arra semmi gondot nem fordítanak, a legtöbb közös legelő tövisekkel és gazokkal van tele, amelyek évről-évre csak szaporodnak és a legelőket rontják. A szerb tövis irtására sem fordítanak elég gondot a hatóságok, olyannyira, hogy azok igen sokfelé egész esomókban láthatók. Ennélfogva felhivom az előljárásgokat, hogy legelőiket jókarba helyezték, a szerb és muszkatövis kiirtása iránt intézkedjenek, mert a mulasztók ellen a törvény szigora fog alkalmaztatni.”

A hegymester választás.

A vármegye alispánja f. hó 30-ra tűzte ki a városi hegymester megválasztásának határnapját. A város tehát a f. hó 30-ára összehívandó rendkívüli közgyűlésben fogja a választást megejteni. A pályázati kérvények f. hó 29-ének déli 12 órájáig nyújthatók be az iktató hivatalba.

A jegyzőkért.

A jegyzői nyugdíjigazoló választmány f. hó 25-én d. e. 10 órakor az alispáni hivatalban dr. Perényi Kálmán alispán elnökletével ülést tart.

Pánszlávok munkában.

A „Nógrádvármegye“ című Balassagyarmaton megjelenő hetilap szerkesztőségétől a következő táviratot vettük:

Esztorgomi Lapok Esztorgom. Pánszlávok ismeretlen cseh nyomdából átérve alatt szerkesztők ellen számtalan panfletet küldtek szét. »Nógrádvármegye.«

Mi ugyan még ilyen pánszláv pamflet-et nem kaptunk, de ha kezünkbe kerül egy, most már fogjuk tudni magunkat mihez tartani.

Baleset a gyárban.

Nyergesujfaluról jelenti tudósítónk: Az „Eternit művek“ itteni gyárában Fidler István munkást súlyos baleset érte. A gépházban egyik géprész tőlajozta miközben a lendítő kerék kitérte Fidler kezefejét elkapta és a szelepházhoz szorította. A gépet nyomban megállították és konstalták, hogy Fiddernek teljesen szétrocsolta a kerék a balkezefejét. A baleset áldozatát behozták a helybeli „Kolos“ kórházba.

Nem lesznek ellenőrzési szemlék.

A közös hadsereg nem tényleges állományu legénységének és ugyszintén a honvédség kötelékében levő nem tényleges állományu legénység ellenőrzési szemléi az idén nem tartatnak meg.

Tűz a laboratóriumban.

Bayer Károly vegyészeti laboratóriumban az egyik czipőkenécszfőző üstben levő massa tüzet fogott. A tüzet, mely kellő elővigyázatosság híján a tavalyihoz hasonló mérveket ölthetett volna — a házbeliék még idejekorán elnyomták. A tűzoltóság ki sem vonult a helyszínére.

Orosz menekültek a városban.

A mult héten két orosz politikai menekült névszerint Menasikott Izsák és Dinitrejes Danicsenkó jártak városunkban és itt az egyik szállodában vettek lakást. A rendőrség előállította őket és miután kiderült, hogy kolerajárványos vidékről jöttek mindkettőt kiutasította a városból. A két orosz tegnap ismét feltűnt a városban de a rendőrség újból lefűlte őket és most már rendőri fedezet alatt kísértette a megye határáig.

A győriek rólunk.

A győri m. kir. állami népiskolai tanító képző intézet idei értesítőjében tanulmányi kirándulás Esztorgomban cím alatt igen elolvasni való dolgokat találtunk városunkról. Az érdekes olvasmányt itt közöljük:

Október 23-án derült szép őszi napon tettük meg örömmel tervezett érdekes tanulmányi kirándulásunkat a dunaparti ősrégi városba, melynek legnagyobb nevezetessége és egyszersmind a hazai műalkotások kimagasló büszkesége a bazilika. Ennek alapos megtekintése volt utunk tulajdonképeni főcélja. De élveztünk már utközben is. A Fűzitől a Duna mentén Esztorgomig húzódó szelid, kedves vidék előkészítette hangulatunkat a komoly látnivalóra.

Esztorgomban olyan szerencsés helyzetben voltunk, hogy aránylag rövidre szabott időnk a legelőnyösebben felhasználhattuk. Reggel 9 órától d. u. fél 4-ig nemcsak a bazilika belsejét szemlélhettük meg és hallhattuk legnevezetesebb műkinccseit u. m. a műrégészeti szempontból nagybecsű Bakács kápolnának a főoltárnak, mint a világ legnagyobb oltárképének a kupola remek festményeinek, Pázmán Péter és Simor hereceprimás szobrainak a többi oltárképnek és több másnak a tanulmányhoz megkívántató tüzetes és részletes magyarázatát, de nyitva állott előttünk a bazilika kincstára is, mely káprázatos gazdagságával valóságosan elragadott bennünket. Az ötvösmunka remekein kívül, melyek között értékeivel és eléggé ki nem fejezhető szépségével Mátyás király kálváriája emelkedik ki, az egyházi ruhákban nem győztük csodálni a női kézimunka minta alkotásait a színes és aranyhímzésekben. Bemehettünk a bazilika könyvtárába és a régiségtárába is. Bejártunk aztán a bazilika földalatti helyiségében épült nagy kriptát is, hol a holtak komoly, de világosságánál fogva épen nem visszatartó birodalmának megismerése mellett, megismerhettük a bazilika épületének alapszerkezetét.

Hogy célunkat a bazilika és az ahhoz tartozó kiváló nevezetességek megtekintésénél ily teljesen megvalósíthattuk, ezt hálás szívvel köszönjük Csernoch János, az időszerű esztorgomi kanonok urnak, most Csanád egyházmegye püspökének, aki Guzsvenitz Vilmos esztorgomi tanítóképző intézeti igazgató ur szíves közbenjárása folytán lekötöztető szíves előzetességével az engedélyt látogatásunkra megadta, sőt maga járt közöttünk, maga magyarázta nekünk a látottak nagy részét.

Elég időnk maradt aztán még, hogy a bazilika impozáns oszlopos előcsarnokában gyönyörködhesünk és az ott elhelyezett hatalmas szobrokat u. m. Hunyady Jánosét és Széchy Dénes érseket, figyelmesen megnézzük; nemkülönben érdeklődésünk tárgyává tegyük az oszloposarnok falát díszítő, négy a bazilika környékéről elterülő főszékes dunai panorámát, melynek természetes szépségébe, mint műalkotás zavartalanul olvad bele a Párkányba vezető hatalmas 5 íves vashíd.

Érdeklél szemléltük magat a várost, sok történelmi nevezetességű házával. Voltunk a primási palota előcsarnokában, kertjében. Az indurásra készítő legvégső időig találtunk még látnivalót; a látottak fölött érzett lelkesedésünk és örömmek tudata kísért bennünket hazáig.

Népmozgalmi statisztika.

Esztorgomban az állami anyakönyvezetők hivatal adatai szerint 1908. szeptember 13-20-ig.

Születtek: Terezi Francziska rk. kömivessegéd leánya, — Heineczinger Ernő Lajos rk. mázsoló fia, — Mészáros István Kornél rk. házi cseléd fia, Garay Antal rk. földm. fia, — Kipke Sándor rk. házieseléd fia.

Házasságot kötöttek: Telek Ferenc László rk. sütősegéd és Duchon Hermin ref. bejárónő Esztorgom.

Meghaltak: Neumann Józsefné Bartal Matild rk. 42 éves (evvérőség), Gere József rk. 78 éves földm. (aggkór), Waldvogel Józsefné Vandra Ida rk. 58 éves (szívühűdés), Kis Erzsébet rk. 17 éves (tífögümökör) Barát Károly Alajos rk. 4 hónapos (ránggöres), özv. Maglics Andrásné szül. Borkics Mária rk. 88 éves (aggkór.)

x „A Polgár“ fővárosi napilap mai számunkban közölt hirdetésére, t. olvasóink szíves figyelmét felhívjuk.

Értesítés.

Saját szüretelésű asztali bor literje 1 kor., Schätz-féle palack sör 60 filléért kapható házon kívül a Korona szállodában. Boros üveg 16 és a sörös üveg 20 filléért visszavetetik.

Vérszegénység

ellensúlyozással tessék SCOTT-féle Emulsiót használni, a mely a vért gazdagítja és a test husát szilárdná és egészségessé teszi.

A Scott-féle Emulsió

egyaránt hatásos fiatalnak és öregeknek A gyors javulás meglep és kielégít.

Próbálják meg

és meg fognak erről győződni, mint ahogy ezren és ezren győződtek meg róla az utolsó harminckét év lefolyása alatt.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

Állategészségügy.

Dunamocs községben járványosan uralgott sertésvész betegség megszűnt. — Köhidgyarmat községben járványosan uralgott sertésorbánc megszűnt.

Senki sem utazik ezentúl Svájcba,

mielőtt meg nem szerezne magának Lenkei Zsigmond kollégánk szerkesztésében a jövő év elején Budapesten megjelenő „Svájci kalauz“. Ez a könyv nélkülözhetetlen lesz mindazoknak, akik a természet csodálatos bőkezűségével megáldott országba utaznak. Magyarországból évente 15-20.000 ember keresi fel Svájcot, aki részben gyógyulást, részben üdülést keres. E tüneményes szépségű tájakat a közönség eddig csak a német és más idegen nyelvű Baedekerekből ismerte meg, pedig hány ezren vannak, akik a német nyelvet csak törve, vagy egyáltalán nem beszélnek, s ennek dacára felkeresik Európa legszebb országát, Svájcot. E hiányon fog segíteni a „Svájci kalauz“, mely a szerző saját tapasztalatai nyomán készül/s minden tekintetben méltó lesz német vagy francia kollégáikhoz. Az ország minden nevezetességét gyönyörű képekben, megfelelő szöveggel és térképekkel kísérve közli a „Svájci kalauz“. A rendkívüli gondnal és pontossággal készülő vezetőből még mielőtt valaki utra kél, már is megismerkedhetik a svájci viszonyokkal s tájékozva lesz az utra vonatkozó összes tudnivalókról, y természeti szépségekről, az ország városairól, a fürdő- és üdülőhelyekről, a kereskedelem és iparról, a szállodai és vendéglői viszonyokról stb. A kalauz belbecsénél fogva minden szalon díszé lesz. Megrendelhető már most a szerzőnél, Budapest, VIII. Sándor-tér 4. Ára 2 korona.

Az új végrehajtási novella rendelkezései szerint előírt bejelentések, értesítések, árverési feltételek és kérvények és egyéb nyomtatványok szakszerű szövegében kaphatók a „Hunnia“ könyvnyomdában.

A SZERKESZTŐSÉG PÓSTÁJA.

Lachmann, Helyben. Jogerős ítéletek bírálatára sohasem vállalkozunk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

GERENDAY JÓZSEF.

Hirdetmény.

A tokodi üveggyár szomszédságában fekvő ház, belsőség és 3 drb. szántóföld f. évi szeptember hó 30-án d. e. 9 órakor birói árverésen eladatik.

Dr. Burián János,
ügyvéd.

617/1908. végrh. szám.

Arverési hirdetmény.

A komáromi kir. törvényszéknek 1907. évi 6832 számú végzése következtében dr. Steiner Oszkár ügyvéd által képviselt Móser Adolf a Ph. Mayhart & Co. gépgyár javára hátr. 125 k. tőke s jár. erejéig 1907. évi október hó 5-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1110 kor. fillére becsült következő ingóságok, u. m.: tehén, borjúk, gépek, szalma, tengeri nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a muzslai kir. járásbíróság 1907-ik évi V. 595/11 számú végzése folytán Farnadon alperes lakásán leendő megtartására 1908. évi szeptember hó 30-ik napjának délutáni 4 óráját határidőül kitűzöm és ahhoz a venni szándékozótak ezennel oly megjegyzéssel hívom meg, hogy érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előírt ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Muzslán, 1908. évi szeptember hó 15. napján.

Kiss Sándor, kir. bir. végrehajtó.

586/1908. végrh. szám.

Arverési hirdetmény.

A komáromi kir. törvényszéknek 1908. évi 3294 és 3295 számú végzése következtében dr. Prühauf Béla ügyvéd által képviselt ifj. Schiller Lipót és Vichor József javára 296 K. 64 és 390 kor. s jár. erejéig 1908. évi V. hó 17-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 755 kor. becsült következő ingóságok u. m. lovak, eséplőgép stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a muzslai kir. járásbíróság 1908. évi V. 4125 számú végzése folytán Libád községen alperes lakásán leendő megtartására 1908. évi szeptember hó 25 napjának délutáni 5 óráját határidőül kitűzöm és ahhoz venni szándékozótak ezennel oly megjegyzéssel hívom meg hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előírt ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Muzslán, 1908. évi szept. hó 12 napján.

Kiss Sándor kir. bir. végrehajtó.

Ház eladás.

A néhai Fekete József szítás hagyatékához tartozó sz.-györgy-mezei 236-ik npszsa ház és egy egész erdőjog szabad kézből eladó. Felvilágosítást dr. Wiplinger Odön ügyvéd ad.

NOXIN

Minden jobb üzletben kapható. HOCHSINGER TESTVÉREK BUDAPEST.

Szent-Lukácsfürdői kristályforrás ásványviz.

Étvágyat javít.

Gyomorrontást megakadályoz.

Kapható minden jobb fűszer és vegyeskereskedésben. Főraktár: SZÉKELY TESTVÉREK cégnél, ESZTERGOM. =

AMERIKA.

Indulás Havreből minden szombaton, Wienből minden kedden, a Francia vonal által kiadott menetjegyekkel. Amerikai vasuti jegyek minden állomásra eredeti áron. Bővebb felvilágosítások ingyen és bérmentve szerezhetők be a „Francia vonal“ útján Wien IV. Wiedener Gürtel No. 16. (Gegenüber der Süd und Staatsbahn.) Kéretik a címre pontosan ügyelni.

LEOPOLD GYULA

Garvens-Szivattyúk rendkívül olcsók, csak elsőrendű minőség. Kérjen határozottan: Garvens-szivattyut Garvens-művek, WIEN XX/2. Levelezés magyarul és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tyukszemét, bőrkeményedést azonnal eltávolít a Kaiser-féle TYUKSZEMHALÁL ára 70 fillér. A legjobb és legerősebb sóborszesz az ERŐ SÓBORSZESZ ára 2 K, 1 K és 30 fillér. Postán szállítja utánvét mellett a „KOSMOS“ vegyszert és kozmetikai laboratórium. GYŐR, BAROSS-UT.

Csemege-konzervek BÉLHURUT BARTA-féle erdei gyümölcsbeöntök, izek, aszörpök, gomba, bus- és főzélék-konzerveket, nemes borovicskát, legkiválóbb minőségben szállít. Felkai Konzervgyár, Barta József Felka (Szepesmegye). - Kérjen árjegyzéket!

VÉRSEGENYSÉG, ÉTVÁGYTALANSÁG, IDEGESSÉG gyógyítására a leghatásosabb készítmény a KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért. Kis Üveg ára 3-20 kor. Nagy Üveg 6 kor. Kapható gyógyszertárakban. Postán küldi: KOBONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kálvin-ter.

PLATSCHKEK VILMOS elismert legolcsóbb, legszolidabb FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körut).

DIGESTOL GLÜCK a legkiválóbb emésztőpor. Doboza 2 kor. Postal szék Dicső „FÉHER GALAMB“ gyógyszerár Budapest, HUNGÁRIA-KÖRUT 93 Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Meglepő haladás! FICHTENIN a legkiválóbb, szabadalmilag védett szer, mely mindenfajta férget a lakásban és úgy, mint mindennemű hernyót, verés levételt és egyéb kert- és veteményben kártékony állatokat és azok petéit azonnal megöli. Legmegbízhatóbb védőszer szunyog és darázs ellen. Használati utasítás azeriat való eljárás mellett biztosítjuk a feltétlen eredményt. Vésérképviselőik Magyarország részére: DIAMANT és VADAS Budapest, VII., Damjanich-u. 36. - Telefon 21-51.

BOGDÁNY szerencséje páratlan! Vásároljunk osztály-sorsjegyet csakis BOGDÁNY S. fővárosi sorsjegyiroda r.-t.-nál BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 20.

Dr. KOVÁCS KÉZPASZTÁJA 8 nap alatti biztosan hat. Tégelye K 1-20 Dr. KOVÁCS gyógyszerár Budapest, Gyár-utca 17. „Toilet-útkök“ ingyen.

Ha fáj a feje használjon azonnal Beretvás - MIGRAIN-pasztillát, mely 5 perc alatt minden fejfájást megszüntet. 1 doboz 1 kor. 20 fillér. Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható. Főraktár BERETVÁS TAMÁS gyógyszerár KISPEST, Rákóczi-utca 2. Ingyen postai szállítás 3 doboz rendelésnél.

PÁRIS SZÁLLODA Szállodás: Simon Pál Budapest, VI., Váci-körut 25. sz. 100 szoba 2-30 K-ig feljebb, tisztálkópal és villanyvilágítással együtt. Fürdők, elegáns kávéház, étterem. Villamos vasúti megállóhely az őszre pályaudvarok és hatók felé.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten? Schuller Kaszinó-éttermében VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz. Elsőrendű konyha! Naponta zene-estély!

Dr. KOVÁCS J. homopatiail rendelő-intézele Idült betegségekben szenvedők számára Budapest, Váci-körut 18. sz.

KATZER szörmeáruai elsőrangúak és az egész világon el vannak terjedve. Első és legnagyobb molylek ellen védő részv.-társ.

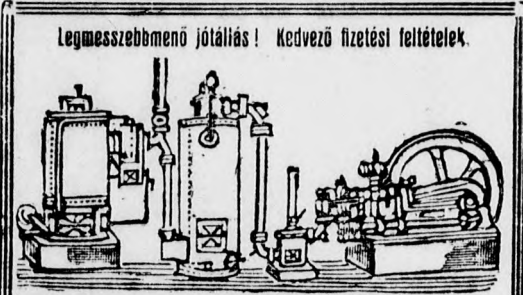
Fektor

az egyetlen
hashajtó limonádé.

Kellemes ízű, gyors és
biztos hatású.

Szükséges minden háztartásban!

Kapható mindenütt. — Üvege 80 fill.
KOLUMBUS' vegyészeti gyár r. társ.
Budapest, VIII., József-utca 16—18.

Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező üzletési feltételek.

A DREZDAI MOTORGYÁR RÉSZEVÉNY-TÁRSASÁG

egyik legrégebb és legnagyobb
MOTORGYÁR

szállítja az
egységet

Szivógáz-
Benzin-
Gáz-
Nyersolaj-
Acetylen-
Motorokat és lokomobilokat
Vezérképviselet és raktár: **Gellért Ignác és Tsa**
Budapest, Teréz-körút 41. — Telefon szám: 12—91.

Tisztasága **30.000** koronával
szavatoltatik.

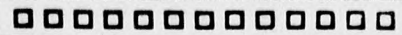

A konyhában és házbán

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schicht szarvasszappanával

tisztítsunk. Ez szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségeltetik.

Globusz

fém-tisztító
kivonat

minden más tisztítószeret felülmúl

Ifjúsági olvasmányok, képeskönyvek

a „Hunnia“ könyvkereskedésében
kaphatók.

Keil-lakk

legkitünőbb mázólo-szer puha padló számára.

KEIL-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.
KEIL-féle fehér „Glasur“ fénymáz 90 fillér
KEIL-féle arany fénymáz képkereteknek 40 fill.
KEIL-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

JEDLICKA REZSŐNÉL ESZTERGOM, (Kossuth Lajos) Buda-utca 503. sz.

Érsekujvár: **KOSZTELECZ EDE**

A szépség egyik főkélléke

a szép arc bőr!

Minden hölgynek módjában áll ezt megszerezni a FÖLDES-féle

MARGIT-CRÈME

csodás hatású arckenőcs használata által.

A MARGIT-CRÈME rendkívül finom, kellemes sikkosságú, felszívódó, kedves illatú vegyszer, mely már az első kísérlet alatt mintegy behizelgi magát; a bőrnek rögtön kellemes puha bársonyszerű tapintatot ad, 10 nap alatt teljesen átalakítja a bőrt, nyomtalanul eltüntet szeplőt, májfoltot és mindennemű bőrtisztatlanságot.

Előnyös tulajdonsága ezen krémnek, hogy a bőrt nem teszi zsíros tapintatúvá, fényessé, mint más kenőcs, sőt ellenkezőleg, annak fényét, mint a puder elveszi, minél fogva nappal is alkalmazható. A bőrt táplálja, mitől a gyermekded üdéséget, teltséget, bársonyszerű puhaságot és kellemes tapintatot nyer.

Leglényegesebb előnye, hogy higanyt, ólmot nem tartalmaz és így teljesen ártalmatlan.

Ára egy tégelynek 2 korona, kis tégelyek 1 korona.

— Margit szabban 70 fill., Margit-puder kor. 120 —

Margit fogpép 1 kor., Arviz 1 kor.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Készíti: **FÖLDES KELEMEN**

gyógyszerész ARADON. — 6 koronás rendelések bérmentve küldetnek.

A
FÖLDES-
féle
MARGIT-
CRÈME

kapható:

Esztergomban

Kerschbaum-

mayer K. S.

Rochlitz Art-

hur, Zsiga

Zsigmond

gyógyszer-

szeknél.

„Utánzatoktól óvakodjunk!”

Hamisítványoktól óvakodjunk!

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy **Esztergomban, Széchenyi-tér 16. szám alatt**

kárpitos és díszítő műhelyt

nyitottam. — A fővárosban évek hosszú során át szerzett tapasztalataim azon kellemes helyzetbe juttattak, hogy a legmodernebb angol bútorek elkészítését és dívatszerű díszítését, valamint régi butoroknak a mostani divat szerinti átalakítását bármely magas igénynek megfelelőleg elvállalok.

Minden e szakba vágó munkát gyorsan és jutányosan elvállalok, valamint ily munkát kívánatra a háznál is elkészítek. — Mintákkal és rajzokkal dús választékban szolgálhatok.

Kérem nagyrabecsült pártfogását és kiváló tisztelettel maradtam

alázatos szolgálja

MIKLÓSI ENDRE,

kárpitos és díszítő.